

የሰበር መ.ቁ. 23769
ሐምሌ 12 ቀን 1999 ዓ.ም.

ዳኞች:- መንበረፀሐይ ታደሰ

አሰግድ ጋሻው

ተሻገር ገ/ሥላሴ

ዓብዱራሂም አህመድ

ታፈሰ ይርጋ

አመልካች:- ኢንጅነር ጋሪ ፉፋ ቀረቡ

ተጠሪ:- የኢትዮጵያ ጂኦሎጂ ጥናት ኢንስቲትዩት

ነ/ፈ.ጅ ተሾመ አፈወርቅ

መዝገቡ ተመርምሮ ቀጥሎ የተመለከተው ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

ይህ የሰበር አቤቱታ ሊቀርብ የቻለው አመልካች የተጠሪ መ/ቤት ሠራተኛ ሆነው በሚሰሩበት ጊዜ ለሥራ የተረከቧቸውን የተለያዩ ንብረቶች አልመለሱም ተብሎ የንብረቶቹን ዋጋ ግምት እንዲከፍሉ በፌ/መ/ደ/ፍ/ቤትና በፌ/ከ/ፍ/ቤት በመወሰኑ ይህንኑ በመቃወም ነው።

ጉዳዩ የተጀመረው በፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ሲሆን የአሁን ተጠሪ ባቀረበው ክስ የንብረቶቹ ዓይነትና የዋጋ ግምታቸው በአባሪነት የተገለፁትን በድምሩ ብር 27,812.95 /ሃያ ሰባት ሺህ ስምንት መቶ አስራ ሁለት ከዘጠና አምስት/ የሚያወጡ ንብረቶች ያልመለሱ ስለሆነ ይህንኑ ገንዘብ እንዲከፍሉ ይወሰንልን በማለት ጠይቋል።

አመልካችም በበኩላቸው በሰጡት መልስ ከተጠሪ መ/ቤት በጠረታ ከተገለሉ ከሁለት ዓመት በኋላ ክሱ መቅረቡ አግባብ እንዳልሆነ ገልፀው ክስ ከቀረበባቸው ንብረቶች መካከል የተወሰኑትን እንዳስረከቡና ጉድለቱ በትክክል እንዲጣራ በኢዲተሮች በድጋሚ እንዲመረመር ይታዘዝልኝ በማለት

ተከራክረዋል። የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤትም የንብረት ጉድለቱ በተጠሪ ኢዲተሮች በድጋሚ ተጣርቶ ውጤቱ እንዲቀርብለት ትእዛዝ ሰጥቶ በዚህ መሠረት በድጋሚ ተጣርቶ አመልካች ግምቱ ብር 21,154.82 /ሃያ አንድ ሺህ አንድ መቶ ሃምሳ አራት ከሰማኒያ ሁለት/ የሚያወጣ የተለያዩ ንብረት አላስረከቡም የሚል ሪፖርት በማቅረባቸው ፍ/ቤቱም ይህንኑ ገንዘብ አመልካች ለተጠሪ ሊከፍሉ ይገባል በማለት ውሳኔ ሰጥቷል።

አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅሬታ አድርገው የይግባኝ ቅሬታቸውን ለፌ/ከ/ፍ/ቤት ቢያቀርቡም ፍ/ቤቱ ይግባኙ መ/ሰጭን አያስቀርብም በማለት ሠርዟል።

የሰበር አቤቱታውም የቀረበው ይህንኑ በመቃወም ሲሆን ይህ ሰበር ሰሚ ችሎት የቀረበውን ቅሬታ መርምሮ ክስ የቀረበበትን የንብረት ግምት አመልካች ለተጠሪ ሊከፍሉ ይገባል በማለት በበታች ፍ/ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ ለሰበር ችሎት ቀርቦ መጣራት የሚገባው መሆኑን በማመኑ ተጠሪን በመጥራት ግራ ቀኙን አከራክሯል።

ባጠቃላይ የክርክሩ ነጥብ ከላይ የተመለከተው ሲሆን አመልካች ከተጠሪ መ/ቤት የተረከቧቸውን የተለያዩ ንብረቶች የዋጋ ግምት ለተጠሪ እንዲከፍሉ በበታች ፍ/ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ አግባብነት ከህጉ አኳያ እንደሚከተለው ተመርምሯል።

አመልካች በተጠሪ መ/ቤት ተቀጥረው በሚሰሩበት ጊዜ ለክሱ ምክንያት የሆኑትን የተለያዩ የሥራ ማከናወኛ ቁሣቁሶችን የተረከቡት ከ1958 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1983 ዓ.ም ባለው ጊዜ ውስጥ መሆኑን ከቀረበው ማስረጃ መረዳት የሚቻል ሲሆን የዕቃዎቹም ዓይነት ሲታይ ከባይ፣ጭልፋ፣ማንኪያና ሽካን የሚጨምርና በአገልግሎት መስጠት ምክንያት ከጥቅም ውጭ ሊሆኑ የሚችሉ የተለያዩ ቁሣቁሶችን እንደሚያካትት መገንዘብ ተችሏል። አመልካች በተጠሪ መ/ቤት ከ1956 ዓ.ም ጀምሮ በጠረታ እስከተገለሉበት 1985 ዓ.ም ድረስ ተቀጥረው ሲሰሩ የነበሩ ሲሆን ለክሱ መነሻ ምክንያት የሆኑትም የተለያዩ የሥራ ማከናወኛ ቁሣቁሶች አመልካች በተጠሪ መ/ቤት ካበረከቱት የረጅም ጊዜ

አገልግሎት አንጻር እነዚህ የተለያዩ የሥራ ማከናወኛ ቁሳቁሶች በአገልግሎት ብዛት ከጥቅም ውጭ ሊሆኑ እንደሚችሉ የሚታመን ነው። ዕቃዎቹ በአገልግሎት መስጠት ምክንያት ሊኖሩ እንደሚችሉ ከታመነ አመልካች ከመ/ቤቱ በጠረታ በሚገለጹ ጊዜ ሊያስረክቧቸው የማይችሉ ሲሆን የዕቃዎቹ የዋጋ ግምት እንዲከፈል መጠየቅ የሚቻለው በአገልግሎት መስጠት ምክንያት ከጥቅም ውጭ የማይሆኑ ከሆነ ነው።

ስለሆነም ዕቃዎቹን በዓይነት ማስረክብ ካልተቻለ የዋጋ ግምታቸውን መጠየቅ የማይቻል ሲሆን በዚህ ሁኔታ ክስ አቅርቦ የዋጋ ግምት እንዲከፈል መጠየቅ የክስ ምክንያቱ ቀሪ በሆነ ነገር ላይ ክስ እንደመመስረት የሚቆጠር በመሆኑ የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤትና የፌ/ከ/ፍ/ቤት የዕቃዎቹን የዋጋ ግምት አመልካች ለተጠሪ እንዲከፍሉ በማለት የሰጡት ውሳኔ በአግባቡ ሆኖ አልተገኘም።

ው ሣ ኔ

1. የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በመ.ቁ. 04061 ነሐሴ 12 ቀን 1995 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ እንደዚሁም የፌ/ከ/ፍ/ቤት በመ.ቁ. 26394 ጥር 5 ቀን 1998 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በፍ.ብ.ሕ.ሥ.ሥ.ቁ. 348(1) መሠረት ተሸሯል። ይፃፍ።
2. ተጠሪ በአመልካች ላይ ያቀረበው ክስ የክስ ምክንያቱ ቀሪ በሆነ ነገር ላይ ስለሆነ አመልካች በክስ የተጠየቀውን ገንዘብ ሊከፍሉ አይገባም ተብሎ ተወስኗል።
3. ግራ ቀኙ ወጭና ኪሣራ ይቻላሉ።
4. መዝገቡ ተዘግቶ ወደ መ/ቤት ተመልሷል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ተ.ወ

የሰ/መ/ቁ. 24111

የካቲት 11 ቀን 2000 ዓ.ም.

ዳኞች፡- መንበረፀሐይ ታደሰ

አብዱልቃድር መሐመድ

ሐጎስ ወልዱ

ሒሩት መለሠ

ታፈሰ ይርጋ

አመልካች፡- የቂርቆስ ክ/ከተማ የመሬት አስተዳደር ባለሥልጣን ነ/ፈ.ጅ ደረጃ ያኪ ቀረቡ።

ተጠሪ፡- ወ/ሮ የዕለተ ወርቅ ገ/አብ ቀረቡ።

መዝገቡ ተመርምሮ ቀጥሎ የተመለከተው ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

በዚህ ጉዳይ ለቀረበው የሰበር አቤቱታ ምክንያት የሆነው ክስ የቀረበበትን ቤት አመልካች ለተጠሪ ሊያስረክብ ይገባል በማለት የበታች ፍ/ቤቶች ውሳኔ በመስጠታቸው ነው።

የጉዳዩ አመጣጥም ባጭሩ ሲታይ ተጠሪ በአመልካች ላይ በፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ባቀረቡት ክስ በወረዳ 20 ቀበሌ 29 ክልል የቤት ቁጥር 396 — 401 የሆኑትን ቤቶች መሥራቱ ተረጋግጦ የቤት ባለቤትነት ደብተር በተጠሪ ተሰጥቶኛል። ሆኖም ተጠሪ ሌላ ቤት ሳይኖረኝ አለኝ በማለት የተሰጠኝ ደብተር የተሰረዘ መሆኑን በማስታወቅ እንዲመለስለት ጠይቋል። ስለሆነም ተጠሪ አስቀድሞ በአግባቡ ተሰጥቶኝ የነበረውን የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር ከሕግ ውጭ እንዲሰረዝ ውሳኔ የሰጠ ስለሆነ ይህ ውሳኔ ይሰረዝልኝ በማለት ጠይቀዋል።

በከሣሽ በኩል የቀረበው ክስና ማስረጃ ለተተኪው የአሁን አመልካች የቂርቆስ ክ/ከተማ የመሬት አስተዳደር ባለሥልጣን ደርሶ መልስ እንዲሰጥበት ትዕዛዝ ተሰጥቶ መጥሪያው ለተተኪ በአግባቡ መድረሱ ተረጋግጦ ተከሣሽ በሌለበት ጉዳይ እንዲታይ ትዕዛዝ መሰጠቱን መዝገቡ ያስረዳል። ከዚህ በኋላም